

# تقویم و دستورالعمل مصرف داروهای ضد انگلی بر علیه کرمهای دستگاه گوارش و تنفس دامها

## (گوسفند و بز)

کپلک و کرمهای نواری (تنیا) موثر می باشد. در بعضی مناطق علاوه بر کرم برگي شکل (کپلک) يك نوع کرم باریک نیز دیده می شود که برای از بین بردن کلیه این کرمها درمان با آلبندازول با دو برابر مقدار توصیه شده موجب خواهد شد که کرمهای باریک کبد هم از بین بروند.

نوشته: دکتر محسن زمانی

### ۳- راناید (Rafoxanide):

قرص ۱۵۰ میلی گرمی است که روی کرم بالغ کبد (کپلک) موثر بوده ولی روی نوزاد این کرم تأثیری ندارد. به ازاء هر کیلو وزن ۷/۵ میلی گرم، برای ۲۰ کیلو وزن زنده گوسفند و بز يك قرص و بیش از ۲۰ کیلو وزن دو قرص استفاده می شود. در مناطقی که آلودگی گوسفند و بز به کرم کبد (کپلک) شایع بوده و از نظر سایر انگلها ناچیز باشد و بخواهیم به تنهایی برای درمان و کنترل بیماری کپلک از این دارو استفاده نماییم، چون نوزادها بعداً در کبد بصورت کرم بالغ جایگزین خواهد شد میبایستی ۳۰ روز بعد از خوراندن این دارو برای نوبت دوم به مقادیر ذکر شده دارو تجویز شود.

### ۴- فازینکس (Fazinex):

قرص ۲۵۰ میلی گرمی برای درمان کرم کبد (کپلک) است که در مراحل مختلف سنی کرم کبد موثر بوده و به ازاء هر کیلو وزن زنده ۱۰ میلی گرم، برای ۲۵ کیلو وزن يك قرص و تا ۵۰ کیلو وزن دو قرص استفاده می شود. در مناطقی که آلودگی به سایر انگلها در گوسفند و بز ناچیز بوده و کرم کبد (کپلک) شایع است و ناگزیر به استفاده از این دارو باشیم تا ۲۸ روز پس از تجویز دارو از شیر و گوشت چنین دامهایی نبایستی استفاده گردد و در مواردی که بیماری بطور حاد شیوع نداشته و امکان آلودگی گوسفندان به سایر انگلها وجود داشته باشد، همانطور که در برنامه و تقویم خوراندن داروها ذکر شده بایستی استفاده گردد.

### ۵- تنی رازی:

روی کرم بندبند نواری موثر بوده، آلودگی به این کرم اکثراً در فصل بهار در اواخر خرداد و تیر ماه در برهه شدت

با بررسی هایی که در دامهای عشایری صورت گرفته است ذیلاً داروهای ضد انگلی (کرمهای دستگاه گوارش و تنفس) گوسفند و بز و زمان مصرف آنها را به دامداران توصیه می نماید.

۱- در اواخر خرداد و تیر ماه برههها اکثراً آلوده به کرم نواری (تنیا) می باشند لذا توصیه می شود به ازاء ۲۰ کیلو وزن يك قرص تنی رازی و بیش از ۲۰ کیلو دو قرص به برههها خورانید یا از نیکلوزاماید به ازاء ۱۰ کیلو وزن يك قرص ۸۳۰ میلی گرم استفاده نمود.

۲- در تیرماه آلودگی گوسفند و بز با انواع انگلها ناچیز می باشد.

۳- در مرداد ماه گلههاییکه در کنار رودخانه و چمنزارها تغلیف می شدند غالباً ۱۰-۱۵ درصد آلوده به کرم کبد (کپلک) بوده و در شهریور ماه ۴۰ درصد و در اواخر مهرماه که در محل زمستانی مستقر می گردند ۵۰-۶۰ درصد آلوده بوده و برای دفع کرم کبد (کپلک) می توان از داروی راناید به ازاء هر کیلو وزن زنده ۷/۵ میلی گرم يك قرص ۱۵۰ میلی گرمی برای ۲۰ کیلو وزن و بیش از ۲۰ کیلو دو قرص جهت درمان کرم کبد (کپلک) استفاده نمود. چون راناید روی نوزاد کرم کبد (کپلک) موثر نیست و احتمالاً در ماههای بعد نوزاد کپلک بصورت کرم بالغ در کبد جایگزین می شود و از طرفی نماتدهای ریوی و گوارشی (کرمهای شیردان و ریه) رو به تزاید است جهت دفع کلیه انگلها توصیه می شود در دیمه به گوسفند و بز که اکثراً بیش از ۲۰ کیلو وزن دارند دو قرص آلبندازول یا از محلول ۲/۵ درصد آلبندازول به هر گوسفند و بز ۱۲-۱۰ سانتی متر مکعب بخورانید.

برای گلههاییکه در مراتع بوده و امکان آلودگی به کرم کبد (کپلک) در آنها کم است، خوراندن يك نوبت از آلبندازول در اواخر پائیز یا اوائل زمستان به گوسفند و بز به مقداری که فوقاً اشاره شد کافی است.

۴- از قرص فازینکس ۲۵۰ میلی گرمی که اخیراً معرفی شده است و در تمام مراحل مختلف سنی کرم کبد (کپلک) موثر بوده است میتوان در اواخر مهر ماه بجای راناید بازاء هر کیلو وزن زنده ۱۰ میلی گرم یعنی يك قرص ۲۵۰ میلی گرمی برای ۲۵ کیلو وزن و تا ۵۰ کیلو وزن دو قرص و بیش از ۵۰ کیلو سه قرص به گوسفند و بز خورانید و از آنجائیکه با تجویز این قرص تا ۲۸ روز شیر و گوشت آن قابل مصرف نمی باشد، لذا تجویز این دارو در اواخر مهر ماه که مصادف با دوره خشکی شیر است، بدون

هیچگونه عوارض سوء در آبنسی برای درمان کپلک مفید است. و چون احتمال بلوغ نوزاد کرم کبد (کپلک) در ماههای بعد و جایگزین شدن آن در کبد ضعیف است، لذا برای از بین بردن نماتدهای ریوی و گوارشی (کرمهای ریه و شیردان)، خوراندن تترامیزول (نیلورم) که در بستههای ۵۰ گرمی، ۱/۵ گرم ماده موثر دارد، به ازاء هر کیلو ۱۵ میلی گرم یعنی هر بسته ۵ گرمی برای ۲ تا ۳ گوسفند و بز کفای می نماید و یا از بستههای لومیزول که در بستههای ۵ گرمی ۱/۵ گرم ماده موثر دارد به ازاء ۷/۵ میلی گرم یعنی هر بسته برای ۴ گوسفند و بز استفاده گردد. همچنین توصیه می شود برای جلوگیری از آلودگی مجدد به انواع کرمها در اواخر زمستان یا اول بهار، از آلبندازول به مقادیری که قبلاً اشاره شد به گوسفند و بز بخورانند. در خاتمه برای آنکه دامداران عزیز به اثر داروها روی انواع انگلها آشنایی حاصل نمایند ذیلاً نام دارو و اثراتی را که روی انگلها دارند متذکر می شود:

### ۱- تترامیزول هیدروکلراید (نیلورم) ولومیزول:

هر دو دارو با مقادیری که ذکر شد موثر روی کرمهای نخی شکل داخل برنش و حبابچههای ریوی و همچنین کرمهای ریز گرد داخل شیردان و روده می باشد و هیچگونه تأثیری روی کرم کبد (کپلک) و کرمهای نواری بندبند (تنیا) ندارند.

### ۲- آلبندازول:

با مقادیری که ذکر شد روی کرمهای ریه، شیردان،